

: Posamezna številka 6 vinarjev :
 „JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 3. jutraj, ob ponedeljkih ob 10. dopoldne. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishvu mesečno K 1-20, z dostavljanjem na dom K 1-50; s pošto celoletno K 20—, polletno K 10—, četletno K 5—, mesečno K 1-70. Za inozemstvo celoletno K 30—.
: Telefon številka 303. :

JUTRO

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

: Posamezna številka 6 vinarjev :
 Uredništvo in upravnishvo je v Frančiškanski ulici 8. Oopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnishvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopiši se ne vračajo. Za oglašje se plača: petit vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zalvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašjanju popust. Za odgovor je priložiti znamko.
: Telefon številka 303. :

Evropa pred veliko vojno?

Med Berlinom in Parizom se vršijo pogajanja radi Maroka. Francija stavlja predloge, Nemčija protipredloge in obratno, brzojav med Berlinom in Parizom in tudi med vsemi drugimi večjimi evropskimi prestolnicami funkcionira neprestano, ker eni šifrirani depesi sledi druga; na proggi med Berlinom in Parizom se neprestano srečujejo diplomatski kurirji, ki ustmeno nadopolnjujejo šifrirana brzojavna sporočila; oborožuje se na vse strani in francoska kakor nemška vojska se zbirati v bližini meje; v službi so tudi že vojni zrakoplovi, s pomočjo katerih se iz zračnih višin „špijonira“ in nadzoruje sosedovo delovanje in njegove priprave na meji.

Položaj je kritičen, to se nikakor ne more več tajiti, ker ni voljna niti Francija, da bi ugodila vsem zahtevam Nemčije, ta pa tudi ne more ali noče odnehati od svojih zahtev, ker „Nemcem tega ne dovoljuje njihov narodni ponos“.

Narodni ponos igra torej pri vsej tej marokanski kampanji tudi veliko vlogo, ker brez njega niso niti Francozi, ki še vedno ne morejo pozabiti Sedana, ko jih je Nemčija porazila v vojni in za to nočejo sedaj odnehati, ker smatrajo nemške zahteve za neopravičene in njim škodljive in pa tudi zato ne, ker ne marajo, da bi se jim reklo, da so se Nemcev vstrašili, da se bojijo novega Sedana.

Ni torej izključeno, da pride med Francijo in Nemčijo do oboroženega konflikta, pri katerem bi sodelovala skoraj cela Evropa. In ako pride do tega, bodo zvrščali evropski narodi vso krivdo radi težkih posledic, ki bi jih imela splošna evropska vojna, na Nemčijo, ki bi jo izvala radi dosege svojih vsenemških imperijalističnih ciljev.

Sedaj se vršijo pogajanja, ali posebno gladko ona ne teko, ker Nemčija preveč zahteva, več kakor bi zahtevali smela in za to postoji resnično nevarnost, da se vname splošna evropska vojna, pred katero trepetajo evropski narodi in mi se res čudimo, kako se more vpuščati Nemčija v današnje prilike in pri sedanjih splošnih evropskih konstelaciji, ki je za Nemčijo tako neugodna, v tako nevarno igro.

Nemčija je močna, to je res, in njena armada je morda izborna, ali njeni sovražniki tudi niso slabi in njihove združene armade, posebno pa združeno vojno brodogrje, je moč, ki ji nemško brodogrje in armada ne bi bila kos. Francija, ki je že sama po sebi dosti močna, ima dva močna in iskrena zaveznika: Anglijo in Rusijo. Nemčija ima sicer tudi dva zaveznika, ali Italija v tem slučaju najbrže sploh ne bi prišla v poštev, Avstro-ogrška pa v veliko manjši meri kakor to morda v Berlinu pričakujejo.

Anglija in Rusija podpirata Francijo ravno v tem, marokanskem vpra-

šanju, ki je med njo in med Nemčijo sporno, medtem, ko se Italija nahaja v trozvezi samo na papirju in bi si gotovo stokrat premislila predno bi stopila v boj — za nemške interese v Maroku. Z Avstro-Ogrsko je drugače, ona bi stopila odločno na stran svoje zaveznice Nemčije, ali to bi bila samo oficijelna Avstro-Ogrska in onih par milijonov avstro-ogrskih Nemcev, medtem ko se drugi narodi avstro-ogrške monarhije ne bi mogli navdušiti za stvar, ki je čisto nemško-narodna, torej nasprotna njihovim interesom; nenenemski narodi avstro-ogrške monarhije bi šli na vojno — vojaki namreč — ker bi morali iti, ali navdušenja pri njih ne bi bilo, ker ga niti biti ne bi mogli in s tako armado se ne da veliko napraviti.

Merodajni faktorji v Berlinu riskirajo s tem, da rožljajo z orožjem, zelo veliko, ker ne samo da spravljajo v nevarnost mir, toliko potreben evropskim narodom, nego bi tudi vojna sama izpadla za Nemčijo v tehkih razmerah zelo neugodno.

Naravnost neznošen za evropske narode je že sedanjih oboroženih mir, ko se izprepušajo iz žepa davkoplačevalcev milijoni in milijarde za tako čisto neproduktivno stvar kakor je armada, ali vojna bi zahtevala od narodov še veliko večjih denarnih žrtev, da niti ne govorimo o človeških žrtvah, ki bi jih taka vojna zahtevala na stotisoče samih krepkih za delo zmožnih mož!

Ako se vojna sploh more odobravati, potem je ona opravičljiva samo takrat, kadar se narodi bojujejo za svojo slobodo, obstoj, ali za življenske svoje interese. V tem slučaju tega ni in ako pride radi Maroka splošna evropska vojna, bo to posledica hujškanja vsenemških šovinističnih kričačev.

Želeti bi bilo vsekakor, da se pogajanja med Berlinom in Parizom povoljno končajo in spravi marokansko vprašanje vsaj v toliko s sveta, da ne bi prišel radi njega v resno nevarnost splošni evropski mir. Nemci naj nikar preveč ne govorijo o svojem „narodnem ponosu“, ker to je lahko argument za njih, ne pa za ostale evropske narode, ki radi nemškega narodnega ponosa nikakor ne bi želeli napraviti iz Evrope — velike ljudske klavnice.

Iz slovenskih krajev.

Iz Istre. Dobili smo sledeči dopis, ki ga priobčujemo v polnem obsegu: Afričanske razmere v Istri. Pod tem naslovom piše v „Zariji“ z dne 11. septembra t. l. neki rdečkar tiste mednarodne pasme, katera se vedno bori proti vsemu, kar je skovanskega, posebno pri nas tu v Opatiji, nekake klobasarije, katere nimajo pravzaprav niti repa, a še manje glavo. Članek sam po sebi dokazuje, kako je ta poklicani (?) reporter podkovan z znanjem tukajšnjih razmer, posebno kar se tiče osebnih napadov na našega velezaslužnega in velevred-

nega hrvaškega rodoljuba dr. Stangerja, kateri županuje že 20 let v vsestransko zadovoljnost združenim občinam Volosko-Opatija. Dopisnik ni vreden, da mu prah raz čevljev otere, kamoli da bi kritiziral njegovo delovanje v blagor občinarjev in blagor slovenske ideje. In stem je menda dosti rečeno. Kar se pa tiče „nekega“ Vahtarja, katerega dopisnik na prav čeden, njemu in sploh socijem v Opatiji, pristojen način napada, morem pa mirne duše povedati, da je vse, kar je v svojem dopisu napisal o meni grda in podla laž, a še podležji lažnjivec je pa on, kar mu morem dokazati v vsaki uri. Kar se pa tiče opazke socija Bartla, urednika „Zarje“, da so moje dične lastnosti znane tudi širšim krogom vsled mojih podlih nastopov pri letnih občnih zborih okrajnih bolniških blagajn, mu pa mirne duše povem, da me nikoli ni bilo sram priznati se Slovincem, a najmanje pa v Trslu pri občnih zbiorih, kjer on kakor vsi njegovi rdeči sodrugi slovenski jezik zataje in meni na slovenske opazke in vprašanja majestetično in v aristokratskem tonu odgovarjajo nemško iz tega navadnega vzroka, ker jih je sram pred Italijani, da jih nebi oni smatrali za „Minderwertige“. Kar se pa tiče napadov na mojo malenkostno osebo po hrvaških in slovenskih, rdeče obrobjenih listih, se pa prokleto malo oziram nanje, ker vem, da, ko človeku drugače ne morete škodovati pa mislite, da bo ete s svojim vam priloženjem natolcevanjem kaj dosegli. Pa ne bode nič. rdeče mednarodne duše, ki ravno v Opatiji rujete vedno proti vsemu kar je hrvaškega in slovenskega in greste pri vsaki priliki roko v roki z našimi najhujšimi sovražniki Nemci in Italijani. Capito.

Ante Vahtar.

Volilni boj v Sp. Šiški.

Imena narodno-naprednih kandidatov za občnske volltve v Spodnji Šiški se bodo volilcem objavila ob priliki zaupnega shoda, ki ga politično društvo „Vodnik“ sklicuje na dan 19. septembra t. j. v torek ob 8. uri zvečer v gostilni pri Ančniku v Spod. Šiški. Ker bode pri ti priliki volilcem dana prilika poizvedeti za može, ki imajo zastopati interese narodno-napredne stranke v novem občnskem zastopu, se opozarjajo vsi tisti volilci, katerim se te dni dostavijo nanje se glaseča vabila, da se tega shoda zanesljivo udeležijo.

Kakor gobe po dežju so se neposredno pred volitvami začele pojavljati razne strahčice in struje malcontentov, spletkarjev, koritarjev in koristolovcev. Znano je, da le gniloba rodi jurje in druge gobaste razrastke; ob suši ne rasto ne jurje ne gobe. Tako tudi gniloba šišenskih razmer, zdaj ko je treba vsaki stranki resnega skupnega dela in železne discipline, poraja razne politične jurje na dan z očividnim namenom, da bi

v odločilnem trenutku delali združbo med volilci in strankami. Kaj bodo dotične stranke s takimi jurjevimi izrastki počele, ali jih bodo sproti, kot se pojavljajo zadržile ali jih pustile rasti, to je njihova stvar. Toliko pa je gotovo, da če bi se taki politični gobavci hoteli pojaviti tudi v narodno-napredni stranki, bode „Vodnik“ kot čuvaj stranke vse take gobave pojave brezobzirno izrezal iz svojega zdravega debla ter jih vrjel tja, kamor spadajo — na gnoj. Kdor tik pred bitko zapusti svoje krdelo, ta je izdajalec, s katerim je treba po zaslužnju obračunati. Kdor se pusti tik pred odločitvijo volilnega boja voditi od nagiba svojih osebnih interesov, kdor je politično tako nizkega ali tako nezrelega značaja, da svojim osebnim spekulacijam žrtvuje občnske interese, ta ne zasluži drugega, nego, da se ga javno prižije na križ in da se ga s križem vred pokoplje med politične mrtvake in izdajalce stranke. Upamo, da „Vodnik“ ki ima v teh resnih dneh drugega resnega dela dovolj, ne bode imel neprijetne prilike se pečati tudi še z delom obsojanja na križ in da se v vrstah narodno-napredne stranke ne pojavi nobeden političnih jurjev najmanj pa kak izdajalec.

Grofica Auersperg krošnjari po Spod. Šiški s pooblastili za svoje klerikalne častilce. S torbo, s kakršno hodijo naše kuharice na trg, hodi okrog po hišah ter lovi pod raznimi vabljivimi pretvezami nerazsodne volilce, posebno pa ženske, katerim vsiljuje pooblastila v podpis. Da njena milost ni izbirčna pri tem svojem poslu, dokazuje dejstvo, da je prišla s takim namenom celo v socijalno demokratsko konsumno društvo, to je društvo tiste stranke, ki grofici daje 100 K podpore za njen Otroški vrtec. Ta grofica, ki hoče glede svojega zavoda biti nepristranska, ki dobiva podporo od občine in deželnega odbora, torej kaže svojo nepristranost s tem, da lovi nerazsodne ljudi s pooblastili za klerikalno stranko. Narodno zavedni šišenski volilci bodite previdni kadar Vas počasti grofica Auersperg s svojim obiskom!

Nenaraven zakon se mora smatrati pakt, ki so ga sklenili šišenski jugoslovanski socijalni demokrati z Nemci, oziroma, ki so ga Nemci na zaupnem skodu socijalnih demokratov sami ponudili jugoslovanskim socijalistom in ki so ga z veseljem sprejeli. Toda to še ni vse. Ker so kakor znano, šišenski Nemci na čelu jim madžarski potomec Oroszy ob enem tudi člani in glavni stebri takozvane „Gospodarske stranke“, ki obstoji največ iz slovenskih klerikalcev in Nemcev, bodo vse tri stranke sklenile tak zakon, da se bodo v odločilnem trenutku zjediniše za skupno kandidaturu. S tem očividno nenaravnim zakonom pa niso vsi člani Pogajnikov - Oroszyeve „Gospodarske stranke“ zadovoljni. V „Gospodarski stranki“ namreč prevladuje mnenje, da bodo zastopniki te stranke morali tako plesati kot bodo socijalni demokrati v novem občnskem zastopu

žvižgali. Edino kar vse tri zaveznike tega nenaravnega zakona skupno veže, pravijo, da je to, da bi vse tri stranke rade videle, da s tem skupnim nastopom ovirajo kandidaturu narodno-napredne stranke. Mi pa pravimo: še nobeden nenaraven zakon ni kaj dobrega rodil, pa tudi ta ne bo. Vsekakor pa bode ta zveza za narodno-napredne in sploh vse šišenske volilce ki so jim koristi občine resno na srcu, resen opomin, da je sedaj prišel čas, ko je treba z vso odločnostjo nastopiti na polju volilne borbe.

DNEVNE VESTI.

Doslednost kranjskega deželnega odbora. Znano je, s kakim nasilstvom je postopal kranjski deželni odbor proti raznim občinam, ki niso hotele plesati po Susteršičevi komandi, razpuščal je občnske odbore, nastavljal gerente, ki naj bi pa pripravljali tla klerikalni premoči, Seveda je taka kazna doletela le občine, ki so v njih odločevali nesebični može, kadar se gre pa za klerikalce, takrat deželni odbor tišči z rokami ušesa in oči samo, da bi ne videl ničesar. Tik pred Ljubljano se nahaja občina Moste, ki je postala v zadnjem času poseben proteže deželnega odbora. Radi sedanjega občnskega gospodarstva je nastal primanjkljaj v znesku okroglo 3000 K, ki dokazuje, kako se je gospodarilo v ti občini; a to še ni vse, v različ se je hotelo že interpelirati, kaj je s tem primanjkljajem, kam je prešel ta denar, kako se je gospodarilo. A klerikalci se boje odgovorjati na te interpelacije, ter jo vselej bojazljivo popihajo od seje, tako da postane ista nesklepčna. Ta manever so klerikalci ponovili že parkrat, tako da občani še danes ne vemo, kaj je s tem primanjkljajem, kam je prišel ta denar. Reveda, deželni odbor se ne zmeni prav nič zato, ker noče prijeti svojih ljudi, pomislimo samo, kak krik in vik bi zagnali klerikalci, ako bi se kaj takega zgodilo v kaki napredni občini. Na tem mestu pozivljamo merodajne faktorje, naj naredo red v naši občini in nam občanom povedo tu, kaj je s primanjkljajem, ako klerikalci nočejo odgovoriti na naše interpelacije. Ako nima poguma deželni odbor, naj stori svoje deželna vlada, ker mi hočemo jasnih in odkritih računov!

Pomarančar na Brezovici. Čim bolj se približujejo občnske volitve na Brezovici tem bolj se razburja naš znani župnik Pomarančar. V nedeljo se je v svoji pridigi po svoji navadi zaletoval v napredno časopisje in društva; drl se je na vso moč, a ljudje so se kmalu naveličali njegovih zmerjanj in začeli godrnjati. To je moža tako razjezilo, da je ušel iz prižnice in pridrvel v cerkev, ter začel iz nje poditi ljudi, ki so se smejali njegovim prismodarijam; napodil je s svojim surovim kričanjem iz cerkve dvanajst oseb, veliko ljudi je pa zapustilo prostovoljno cerkev, ker ni maralo poslušati in gledati zdvijanega župnika

LISTEK.

MICHEL ZEVARO:

Ljubimca beneška.

V tem slučaju, gospod, se čez tri dui začnite čuvati pred policijskim načelnikom, ki je njegova dolžnost, da zagotovi vašo aretacijo.

In vstajaje je dodal:
 — Le eno besedo, gospod; mislim, da veste sami, da je danes že eden izmed tistih treh dui . . .
 — Vem . . . le idite gospod. Storili ste mi zares uslugo, enako tisti, ki sem jo storil jaz vam. Odslej mi ne dolgujete ničesar več!
 Gvido Džennaro se je še enkrat naklonil; nato je odšel. Bralec je opazil, da je policijski načelnik v teku tega pogovora govoril z Rolandom kakor s kakim predstojnikom. Zapazil je tudi, da je ob dveh ali treh različnih prilikah dal skoraj odkrito razumeti, da bo Roland v prav kratkem času beneški dož in da ga prosi takrat za mesto velikega inkvizitorja.

Roland je obstal neprodiren. Ko je bil Gvido Džennaro zunaj, si je po svoji stari navadi krepko pomel roke, mrmraje sam pri sebi:
 — Plačal sem mu svoj dolg, da, da. A zdaj je on moj dolžnik. In zdi se mi, da je vse, kar sem storil in ukrenil, prekrasno. Kaj se godi?
 Zarotniki se čutijo popolnoma varne. Dož je določil dan za veliko ceremonijo svoje poroke z Adrijo. In to je dan, ko hočejo zarotniki izvršiti svoj namen. Takrat bom vedel tudi jaz, kaj mi je storiti. Ako se stvari obrnejo proti Kandianu, ovadim zaroto in obenem aretiram Kandiana. Tako postanem mahoma veliki inkvizitor. Če pa se, nasprotno, zasucejo stvari Kandianu v prilog, ne bom motil zarotnikov, ki niti ne slutijo, kaj jih čaka. In potem bo Roland Kandiano dož in me on imenuje za velikega inkvizitorja. Kratkoma, naj že obvelja Foscari ali Kandiano, kar se tiče mene, sem zagotovil svojo zmago. Dobro ste ravnali,

gospod Džennaro, bodoči veliki inkvizitor beneški! . . .

Pred cerkvenimi vrati je policijski načelnik namignil nekemu moškemu, da naj pride bliže.

Ta možki je bil eden izmed njegovih tajnih agentov.
 — Nekdo je tu notri, je dejal Džennaro.
 — Videl sem ga, ekscelencia.
 — Ali ste ga spoznali?
 — Ne.
 — Prepovedujem vam, spoznati ga.
 — Kaj naj torej storim?
 — Zasedujte enostavno tega nekoga, ne izgubite ga izpred oči in pridite mi zvečer povedati, kaj je medtem počel.
 — Dobro, ekscelencia.
 — Če bi imel ta nekdo prepis s kakim meščanom . . .
 — S kom na primer?
 — S kakim mladim velikašem, recimo, z mladim Grimanijem. Torej, če pride do tega prepira in če se zgodi, da bi bil ta ali oni izmed nasprotnikov ubit, vam ni treba več nadaljevati nadzorovanja, marveč me pridite takoj obvestiti.
 — Slušam, ekscelencia!

Nato je Gvido Džennaro odšel. Tajni agent pa se je postavil onostran cerkvenega portala in čakal „nekoga“ s tisto neizmerno potrpežljivostjo, ki odlikuje beriče vseh časov in narodov.

Gvido Džennaro pa, ko se je vrnil domov, je prejel poset Bembovega komornega sluga, ki ga je prosil, naj se oglasi v palači njegovoga gospodarja, rekoč, da je ponoci številna četa razbojnikov napadla kardinalovo bivlišče.
 — Aha! si je mislil policijski načelnik. Tisti slavni železni obroč, o katerem sem govoril bodočemu dožu beneškemu, se je zopet nekoliko zožil!
 Vrgel je preobleko raz sebe in stekel v največji naglici v Bembovo palačo.
 Bralec je prisostvoval razgovoru, ki se je vršil med obema poštenjakoma in v katerem je Bembo skušal pokazati s svojim vedenjem, da ga nikakor ne mika ostaviti Benetk, Gvido Džennaro pa skušal pretresti škofovega duha, da bi našel v kakršnekoli njegovem vzkliku vsaj trohico resnice.
 Mi vemo, da se je posrečilo obema:

Bembo je mogel zapustiti Benetke, ne da bi bil zbudil tudi le najmanjši sum . . .

In policijski načelnik je zadobil popolno gotovost, da je Roland Kandiano obsodil tudi Bemba na smrt.
 Samo ena točka je ostala nejasna:
 Zakaj ni Roland zapletel tudi škofa v to obširno zaroto, ki je bila podobna žarečemu ognjišču, v katerem je koval orožje svojemu maščevanju?
 XV.

Pod Mostom Vzdihljajev.

Roland je odšel iz cerkve, ne da bi opazil policijskega agenta, ki ga je bil policijski načelnik nastavlil. Sicer pa je verjetno, da se ne bi bil vznemirjal, tudi če bi ga bil videl. Navdajalo ga je eno izmed tistih duševnih razpoloženj, v katerih postanejo važni dogodki navadne malopomembnosti, ker stremi vsa misel človekova proti eni sami točki.
 Dejstvo, veliko dejstvo, edini dogodek v Rolandovi duši je bila njegova čudna, presenetljivo silna razburjenost spričo nevarnosti, ki je pretela Leonori.

To razburjenost je vredno osvetliti. Rekli smo, da je nevarnost sama skrbela Rolanda šele v drugi vrsti. To, čemur se je čudil in kar se mu je zdelo največje važnosti je bilo, da se on toliko razburja. Kajti v tem dejstvu je videl neovrgljiv dokaz, da je njegova ljubezen do Leonore ostala ista kakor bivše dni, ko je bila še njegova zaročenka in so jih nazivali „Ljubimca beneška“, takrat, ko je hotel vsak večer na olivolski vrt, in pozneje še, ko se je dvigalo ime Leonore iz dna njegove podzemeljske ječe kakor obupna molitev. Zdjaj je ni ljubil bolj kakor takrat, in je ni ljubil manj. Ljubil jo je še vedno, s tem je vse povedano.

Roland je razumel zdaj morda prvokrat v svojem življenju, da je bila ta ljubezen absolutna, odločilna in neomajana že od prvega trenutka; začutil je, da nosi v svojem srcu čuvstvo, ki se upira vsakršnemu vodstvu premišljene volje; in zbal se je samega sebe ob vrtoglavi misli, da nosi v svojem srcu nekaj, kar je močnejše od njega samega.

(Dalje.)

Ko je tako prepodil iz cerkve ljudi, je zlezel nazaj na prižnico ter nadaljeval svoje prisododarije. Sploh je bil Pomarančar to nedeljo jako slabe volje, pravijo, da ga je grozno jezilo, dobro uspeli sokolski tabor v Notranjih gorah. Ljudstvo se seveda ni razburjalo radi postopanja svojega fajmoštra, ker dobro vsi vedo, da ni pri zdravi pameti, ter da spada poprej v blaznico kakor v cerkev.

Deželni zbori. Ministrstvo notranjih zadev se je obrnilo na istrskega deželnega glavarja Rizizza z vprašanjem, ako bi kazalo sklicati istrski deželni zbor k jesenskem zasedanju. Deželni glavar je odgovoril, da v sedanjih razmerah ni upati na redno delo v istrskem deželnem zboru. Vsled te izjave istrski deželni zbor ne bo sklican; pač pa namerava vlada nadaljevati pogajanja med Italijani, Slovenci in Hrvati, da se doseže kak sporazum, na podlagi katerega bi bilo mogoče sklicati deželni zbor meseca januarja k zasedanju. — V večernejši seji češkega deželnega odbora je javil deželni maršal princ Lobkowitz, da je na podlagi cesarske odločbe sklican češki deželni zbor za dan 20. t. m. k zasedanju. Po mnenju nemških in čeških listov je sklicanje češkega deželnega zbora toliko časa brezpomembno, dokler niso rešena dela v narodno-politični komisiji, ki se je razšla lansko leto brez vsakega pozitivnega uspeha.

Nemci v Šiški razvijajo po svojih agitatorjih veliko agitacijo, da bi vjeli čim več slovenskih otrok, ki naj bi napolnili prazne šolske sobe šišenske šulferajnske šole. Pozivljamo za vedne šišenske Slovence, da naj ne puste odtujevati svojih otrok svojemu narodu. Nemški agitatorji so tako predrzni, da nadlegujejo slovenske starše celo na cesti. Slovenci pomnite vedno: slovensko deco v slovenske šole.

Na naslov c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani. V Ljubljani se odpre v tekočem letu pomozni razred za duševno zaostale otroke. V vzgojnem pomenu je to korak naprej, in prav je tako. Odločno pa moramo kritikovati ukrep mestnega šol. sveta, da se namreč ta razred nastani na IV. mestni ljudski šoli v Prulah. V ta razred bodo všolani vsi duševno manj razviti otroci cele Ljubljane, da pohajajo šolo na periferiji mesta. Kako bo to brdko za starše onih krajev, ki so pol ure in še več oddaljeni od šole v Prulah. Ti otroci bodo morali prehoditi celo mesto, da bodo dospeli do svoje šole. Koliko nevarnosti bodo imeli prestopiti med potjo in to otroci duševno manj razviti in po letih v nežni starosti prve šolske dobe, ko so obenem tudi telesno slabi. Ti otroci pripadajo po večini staršem revnih slojev. Ali naj ti starši sami hodijo z otroci kot varuhi. Socialna beda jim tega ne dopušča. Otroci bodo po večini brez varuha na cesti. Misel odpreti tak razred je dobra, toda odredba mest. šol. sveta glede lokala pa je brezmiselnost in za te male revčke naravnost kruta. Mestni šolski svet naj stvar še enkrat premisli, da se dobra stvar radi malega prevdarka v kali ne ubije. Če ostane pri prvotnem sklepu, je boljše, da pohajajo ti revčki v normalne ljudske šole, če že tam ne bodo napredovali, bodo imeli vsaj ugodnost bližnje šole, in staršem, ki so radi tacih otrok uže tako prizadeti, bode odstranjena skrb. Pozor c. kr. mestni šolski svet! Pozor prizadeti starši!

Sladkosti učitelja — vojaka. Eden naših urednikov je imel priliko govoriti z učiteljem, ki se je ravno vrnil iz domobranske vojašnice v Mariboru in opisoval škandalozne razmere, ki vladajo v ti vojašnici. Učitelj

— vojak je pripovedoval takole: Razmere v mariborski domobranski vojašnici presega vse meje; z učitelji rezervisti se je postopalo tako, da to postopanje presega že vse meje dostojnosti in civilizacije. Korporali so si dovoljevali, da so se norčevali iz našega stanu, iz naše narodnosti. Trpinčilo se nas je, in mnogi je zapustil bolan vojašnico, ne samo radi mučenja in trpičenja, temveč tudi radi tega, ker so nam dali take obleke, da bi se jih človeku studilo dvigniti s palico. No pa kot inteligentnim ljudem nam bi bilo, vseeno ako nosimo še tako strgene in zakrpane vojaške obleke, človek bi jo oblekel, ako bi vedel, da je obleka desinficirana, kar bi moralo pač biti. Tako smo pa dobili umazane in prašne uniforme, kjer je na milijone bakterij, stenic, ki lažijo po roboh in gubah cesarske obleke Zakaj neki niso še teh eraričnih čednih živalic pokazali divizionarju, ki je prišel občudovat red in snago mariborske domobranske vojašnice? Zakaj si jih častniki ne izposodijo par komadov, da bi "eksperimentirali" z njimi? Seveda učitelj, ki vzgajajo deco v patriotičnem duhu, poskusi vse to, da boš ves navdušen potem pripovedoval o vseh lepotah in prijetnostih vojaškega stanu. Se drugače so nas navduševali v Mariboru za domovino. "Hund elendiger, Jottel verfluchter" itd. je vpil korporal za učiteljem! Učitelj je moral vrhutega še k reportu in kmalu bi bil zaprt vrhu psokv. Korporal je kratkoma tajil in verjelo se mu je, da si lahko 10 (deset) tovarišev pove pod prisojbo, da ga je res psoval. "Kadar mačke ni doma, miši plešejo", si je mislil nekoč mladi poročnik, ki je "prijadral" ponoči v vojašnico in dal brez vzroka trobiti ob tritetr na 12. url ponoči "Bereitschaft". Alarmiral je prav po nepotrebnem, vso vojašnico in utrujenim tako okrajšal spanje. Red in higijeno vojaško označuje dobro tudi to. V nekem "pasušu" stoji: "Aerztlich untersucht und ansteckungsfrei befunden". Seveda imetnik pasuša ni videl zdravnika še od daleč ne. Resnica pa je, da je dotičnik dobil na glavi kožno bolezen, katero je nalezel od umazane vojaške kape, ki jo je moral nositi. Zdjaj naj se pa zdravi na svoje stroške, ker je iztaknil bolezen pri vojaki.

Sicer pa ni o tem izpregovorjena zadnja beseda. Govorilo se bo še kje drugje. Neki nemški general je rekel nekoč: "Kdo je zmagal leta 70/71 Francoze? Nemški učitelj je zmagal!" Ali bo to mogel trdit tudi kak avstrijski general, ako se v mirnem času postopa tako z učitelji — vojaki?

Nečloveško postopanje poročnika Karla Hulla 7. lovskega bataljona 3. stotnije. Prejeli smo: Pri vojaških vajah v Ponikvah na Dolenskem, smo bili nastanjeni in ob tej priliki se je imenovani poročnik drznil naravnost na surov način trpinčiti celo stotnijo z nečloveškim ravnanjem, nad čigar činom se je ljudstvo kar zgržalo. Vojaške oblasti bi dobro storile, ako bi poročnika Hulla počulje, da so vojaki tudi ljudje, s katerimi je treba človeško postopati in ne trpinčiti jih pri odmoru po težkih in napornih vajah, ki same po sebi že niso nobena prijetnost. — Več prizadetih rezervnikov.

Skrivnostni slučaj v češkem regimentu. Kakor poročajo češki listi je prišlo v češkem regimentu št. 102, ki je bil na vajah okoli mesta N. Benatky do prave revolte. Ena kompanija tega regimenta se je uprla ter nastopila z orožjem proti oficirjem, po govoricah, ki so razširjene, sta ustreljena dva poročnika in en stotnik, padlo je veliko ostrih streljav; oficirji se potrjuje, da je ustreljen "iz neprevidnosti" en stotnik. Uporno kompanijo so razorožili ter jo v pozni

nočni uri pripeljali v Prago. Kompanijo sta spremljali dve kompaniji 73. pešpolka z nasajenimi bajoneti in ena divizija konjenice s potegnjenimi sabljami. Podrobnosti se od strani vojaške uprave jako skrivajo; dejstvo pa je, da je bilo že veliko vojakov tega pešpolka kaznovanih radi antimilitaristične propagande. Oficijelna poročila trdijo, da se je v kompaniji pojavila en slučaj kolere, da so isto zato odpeljali v Prago in obdali s tako stražo, da ne bi kak vojak pobegnil; ista poročila pa nikjer ne dementirajo govoric o umoru treh častnikov, ki se vzdržujejo kot popolnoma resnične. "Prager Tagblatt" potrjuje te vesti in dostavlja, da se nahaja med moštvo čeških polkov veliko anarhistov, ki širijo protivvojaško propagando. Češki listi pozivljejo vojaško upravo, da naj pojasni ta skrivnostni slučaj in opozarja državnozbornske poslance, da naj interpelirajo o stvari vojnega ministra v prvi seji parlamenta.

Sodne razmere v litlškem okraju. Iz Zagorja ob Savi se nam poroča: Kakor je znano, prosile so občine Aržiše, Kotredže in Zagorje ob Savi za vpeljavo sodnih uradnih dni v Zagorju. To je bila že baje druga prošnja. Če sploh kje, je v Zagorju taka prošnja z ozirom na pridobinske okoliščine prebivalstva gotovo opravljena. A prošnja je bila enostavno odklonjena in prebivalci zgoraj imenovanih občin bodo morali hoditi tudi v bodoče za vsako malenkost v Litijo? Do sedaj je prišel vsaj vsak mesec en sodnijski uradnik v Zagorje, ki je napravljaval popise o smrti itd., sedaj pa tu tudi odpravljeno in je za 15. t. m. poklicano k sodnit v Litiji kakih 50 strank samo radi malenkostnih stvari. Večina so to delavci, ki izgubijo ne samo enodnevni zaslužek, marveč imajo poleg še precejšne potne stroške. To so kričeče razmere, ki zahtevajo nujno odpomoč. Bode pač treba še kje drugod potrkati, ne samo v Litiji.

Slovenska trgovska šola v Trstu (ulica Acquedotto št. 20. I. nadstr.) Vpisovalo se bo dne 16. in 18. septembra 1911. od 9. do 11. ure dopoldne ter od 3. do 6. ure popoldne. Učencem se je zglasiti v spremstvu starišev oziroma njih namestnikov, ali jim je pa prinesli njih pismeno dovoljenje. Na novo vstopajoči učenci morajo prinesiti rojstni list, zadnje šolsko spričevalo, spričevalo o cepljenju koz in o očeh. Učenci, ki še pripadajo zavodu, se zglasijo dne 19. septembra od 9. do 12. ure dopoldne; v pripravljani tečaj se sprejemajo učenci, ki so dopolnili 13. leto in dokažejo z zadnjim šolskim spričevalom zadostno predzobrazbo. V I. letnik vstopijo lahko vsaj 14. let stari absolventi meščanskih in nižjih srednjih šol ter oni, ki dokažejo pri sprejemnem izpitu, da jim bo mogoče s pridom slediti pouku. Sprejemi in ponavljalni izpiti bodo dne 19. septembra od 8. ure zjutraj naprej. Redni pouk se prične dne 20. septembra.

Slovenskemu rodoljubju! Odbor društva "Branibor" prosi slov. rodoljubje, da mu prepušča prebrane časopise, katere razpošilja naše društvo vsaki teden v ogrožene kraje in na meje slov. dežel. S tem razpošiljanjem vrši naše društvo važno narodno delo; naj bi se izobrazba širila — kolikor je to potom časopisja mogoče — tudi v zadnji gorski vasi, naj bi imeli v tem naši bratje v ogroženih krajih, ki dostikrat iz gmotnih ozirov ne morejo biti naročeni na kak list, lepo priliko, da se jih polagoma vzgoji do zavednih in značajnih Slovencev. V to svrbo zbira naše društvo pred vsem napredno časopisje in iskreno je želeli, da se slov. javnost odzove v veliki meri naši prošnji. Časopisi se pobirajo

vsako soboto in sicer se jih lahko odda v sledečih trafikah: Češark, Selenburgova ulica; Dolenc, Prešernova ulica; Kleinstein, Jurčičev trg in Velkavrh, št. Jakoba trg.

Odbor društva "Branibor".

Otvoritev obrtne šole bo, — če se do tedaj prostori opravijo z vsem potrebnim — meseca oktobra. Pa danes, ko štejemo že 15. septembra, je ta šola še brez vse opravbe, sobe so prazne, razpisana ni še niti ena služba, in vse kaže, da se ne mudi ne vladi v Ljubljani, ne ministrstvu na Dunaju. Je pač že tako zdaj na svetu: Dunajska vlada prezira Ljubljano od vseh koncev, samo takrat jo pozna, kadar je treba ji kaj odnesti ali pa — škodovati. Državni poslanec ljubljanski pa ne sme vlade z rovacami prijemati kadar bo kaj zahteval od nje, ker je tudi — nemški nacionalci (štajerski) ne prijemljejo kadar pri njej kaj iščejo! To preziranje pa našo Ljubljano že naravnost izziva k odporu!

Organizacija Nemcev v Hrvatski. Večkrat se je že v hrvatskih listih povdarjalo dejstvo, da ne preti hrvatskemu elementu v Slavoniji nevarnost samo od Ogrov, temveč tudi od Nemcev, ki so začeli v zadnjem času resno akcijo v povzdigo nemškega elementa. Znano je, da je bil v Rumi v Slavoniji izvoljen saborskim poslancem Vsenemec Riester, ki je nedavno tega umrl. Sedaj se poroča, da se je vršilo v Rumi posvetovanje nemških zaupnikov iz Srema. Na tem posvetovanju se je sklenilo udeležiti organizacijo nemškega elementa v Hrvatski in Slavoniji. Zaupniki so sklenili izdati proglas na nemško prebivalstvo, v katerem se povdarja da stoji Nemci v Hrvatski in Slavoniji kot pristaši realne politike na temelju nagodbe iz leta 1868 zato bodo v politiki podpirali one stranke, ki teže za istimi cilji. Nadalje povdarjajo, da se ne bodo pridružili nobeni stranki, temveč ustanovili svojo organizacijo. Kakor se vidi postajo Nemci na Hrvatskem od dne do dne oholejši in hrvatske stranke bodo morale paziti, da postržejo tem pitčem peroti, ker sicer obstoji nevarnost, da zavzame nemška invazija, osobito v Slavoniji, prevelike dimenzije!

Statistika odvetnikov. Justično ministrstvo je izdalo statistiko odvetnikov in odvetniških kandidatov v Avstriji v letu 1910. Iz te statistike povzamemo sledeče podatke: Koncem leta 1910. je bilo v Avstriji 5245 odvetnikov, kar znači v primeri z letom 1909. prirast za 190 odvetnikov. V letu 1910. je umrlo 81 odvetnikov, pisarne jih je obustilo 39, raz odvetniško listo črtanji je bilo 7. Najstarejši advokat je v goriški odvetniški zbornici, otvoril je namreč svojo pisarno že leta 1862. V kranjski odvetniški zbornici je 42 odvetnikov, od katerih jih odpade na Ljubljano 29 (dva več nego v letu 1909) Odvetniških kandidatov je bilo v Avstriji leta 1910. 2901; na okrožje graškega nadsodišča jih odpade 145 in sicer štajerska 87, kranjska 38, koroška 20. Število odvetniških kandidatov se je od l. 1909. povečalo za 212.

Za lovce. Letošnja lovska sezona se bo v vseh delih dežele dobro obnesla — seveda nedeljski lovci si bodo že pri Staculu ali kakem drugem trgovcu z divjačino "plen" kupili. Pa za te ne mislimo naštetih nekaj vrst divjačine. Zajcev in jerebic je obilo v loviščih ob savskih in sorških bre-

govih med Kranjem in Medvodami, dalje v vrhniških, logaških in loških gozdih; srn je zlasti tu obilo dobilo. V krškem okraju so jerebice in zajci obili; okrog Smednika, Medvod in Mavč je dobilo poleg teh tudi fazane, jazbeci in precej prepelch. Lovi so zdaj dosegli že precej visoko najemščino, a bili bi jo že lahko mnogo prej, da so se občine za to kaj pobrigale. Občinske blagajne na kmetih dobe zdaj mnogo tisočakov kron iz te najemščine.

Football-tekma "Rapid"-, "Ilirija". Kakor smo že poročali, se vrši v nedeljo popoldne ob pol 5. uri pri vsakem vremenu na igrišču ob Lattermannovem drevoredu football-tekma med graškim moštvom "Rapid" in ljubljanskim S. F. K. "Ilirija". Vstopnina je opraviljiva s tem, da mora ljubljansko moštvo plačati Gradčanom vožnjo, jim preskrbeti prenočišča itd., tako da je taka tekma združena s precejšnjimi stroški za naše moštvo. Zato so se tudi določile sledeče vstopnice: Numerirani sedeži po 2 K, navadni sedeži po 1 K in stojišča po 38 vin., katere vstopnice se dobivajo do nedelje opoldne tudi v predprodaji in sicer v sledečih trafikah: V Češarkovi v Selenburgovi ulici, v Dolencovi v Prešernovi ulici, v Kušarjevi na Sv. Petra cesti in v "Union-ski" na Miklošičevi cesti. Na dan tekme se bodo dobivale od 4. ure naprej vstopnice tudi pri blagajnah ob igrišču. Vstop na travnik brez vstopnice ni dovoljen, ravno tako tudi ne poslužiti se sedežev z izkaznicami za stojišče. Občinstvo naj se blagovoli podvreči odredbam rediteljev, ki bodo nosili na levem rokavu bel trak z zeleno zvezdo. Glede tekme same nam je še pripomniti, da je moštvo "Rapid" imelo v zadnjem času mnogo tekem na štajerskem in tudi na Ogrskem, da je sedanje njih tekmovalno moštvo pravzaprav sestavljeno iz članov dveh graških moštev in da zadnja strokovna poročila posebno hvalijo njih dobre tekače in jako hitro ter živahno igro. Zato naše domače moštvo ne bo imelo tako lahkega stališča in bo gotovo igra polna jako zanimivih, morda naravnost razburljivih momentov in zato bode tudi občinstvo s tekmo lahko zadovoljno.

Radi šolske revolucije v Šiški se vrši proti krojaškemu moštvu g. F. Podlipniku iz Šiške javna razprava dne 20. t. m. ob 4. uri popoldne pred tukajšnjim deželnim sodiščem. Obravnava utegne postati jako zanimiva, zato opozarjamo nanjo.

Cvetlični dan v korist "Radogaja" se zaključi dne 24. septembra s komerzom in plesom, ki ga priredijo ljubljanski napredni akademiki v "Narodnem domu", v korist podpornih društev v Gradcu, na Dunaju in v Pragi. Vstopnina v plesno dvorano bo znašala 1 K. Z ozirom na velekoristni namen, prosimo slavno ljubljansko občinstvo, da se v kar najštevilnejši meri udeleži te večerne prireditve!

Šentjakobsko-trnovska moška podružnica družbe sv. Cirila in Metodija ima od svoje vrtn veselice z dne 3. t. m. 607 K 4 vin. čistega dohodka. Izpolnujoč svojo prijetno dolžnost izreka podružnični odbor najiskrenejšo zzhvalo slav. pevskemu "društvu "Ljubljanski Zvon" za njegovo priznano izbornu petje, posebno pa ljubezljivim gospem in gospodičnam za njih ljubko in požrtvovalno sodelova-

Naročajte, ponudite, zahtevajte Tolstovrško slatino in pijte samo

ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene 20 vinarjev, kamor naročnik določi. Naslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. Svoji k svojim!

MALI LISTEK.

Gledališče, književnost in umetnost.

Pred gledališko sezono. Še par dni nas loči, ko se odpre letošnja sezona slovenskega gledališča, zato se nam zdi potrebno, da na tem mestu izpregovorimo odkritosrčno besedo, ki pa ne velja za gledališkemu vodstvu, temveč veliko bolj onemu faktorju, ki drugod zavzema veliko odličnejše mesto nego pri nas, namreč gledališki kritiki. Ako hočemo biti odkritosrčni, moramo naravnost priznati, da je lanskoletna gledališka recenzija prekoračila vse meje resne kritike. Ako hoče kritika, da jo občinstvo, pa tudi ravnateljstvo upošteva, mora biti resna, objektivna, ne sme se nikdar pehati za prijaznimi smehljaji in prijateljskimi besedami, osebe so postranska stvar, osebne simpatije, antipatije morajo prenehati, ako hoče recenzent napisati resno in upoštevanja vredno kritiko. Popolnoma naravno je, da se na odru ta ali ona uprizoritev ne posreči, da igralec ne prinese onega, kar bi moral, občinstvo to zapazi, oceni si po svoje, a kak

pojem naj dobi potem o kritiki, ko čita drugi dan v listih: uprizoritev sijajna, ta igralec je bil neprekosljiv, naj mi ta ali ona dama milostno dovolj, da si dovoljujem pohvaliti njeno umetniško igro in enake fraze, ki jih navadno čita občinstvo v poročilih o kaki diletantovski predstavi na tem ali onem čitalniškem odru. Tako kritika kviri okus občinstva, zagrenjuje mu veselje do obiska gledališča in je sploh nedostojna. A take gledališke recenzije so tudi lahko vzrok, da pride umetniški nivo našega gledališča v tujini v slab glas. Recimo, ta ali ona članica našega gledališča ni kaj posebnega, ali simpatična je kritiku in ima samo dobre ocene, sijajna, neprekosljiva umetnica je; no in hoče si spremeniti engagement, na podlagi sijajnih kritik dobi engagement, kje drugje, a kako naj sodijo potem tujci o umetniškem stremljenju našega gledališča, ako dobe od nas manj vredno moč, ki je bila pri nas v kritiki razupita kot umetnica prvega reda.

Resna gledališka kritika mora vršiti trojno nalogo, ravnateljstvu bode kažipot in informator, igralškemu osebju učitelj, a gledališkemu občinstvu komentator. Ako vrši kritika te tri naloge, tedaj izpolnjuje svojo dolžnost in svojo nalogo!

Dostojnost in umetniška čast slovenskega gledališča zahteva, da vrši recenzija to svojo nalogo vestno in resno brez vsakega ozira, brez vsakih antipatij. Kulturni pomen gledališča je za razvitek in pomembnost naroda neprecenljive važnosti, a kako naj vrši gledališče to važno nalogo, ako najvažnejši faktor omalovažuje umetniško stremljenje takega zavoda. Zato bode kritika res kritika, a ne kadilnica najlepših dišav. — C.

Slovensko deželno gledališče. Sezona 1911./12. se odpre v soboto dne 16. t. m. zvečer z veliko historično dramo "Ruy Blas" v petih dejanjih, ki jo je spisal najslavnejši francoski romantik Viktor Hugo. Dejanje se vrši okoli leta 1695. v Madridu na dvoru kralja Karla II., ko je bila Španija pred razpadom. Ulogo kraljice igra ga. Šerfilova, vojvodinje ga. Bukšekova, Casilde ga. Iličičeva, Ruy Blasa gosp. Nučič, don Salusta g. Skrbinšek, don Caesarja g. Danilo in don Guritana g. Povhe. Overturo, ki jo je komponiral za dramo "Ruy Blas" slavni komponist Mendelson, svira celotni orkester "Slovenske Filharmonije". Slavno občinstvo se pozivlja, da pride pravočasno v gledališče, da ne zamudi overture, ki je muzikalno delo prvega reda. Predsta-

va se vrši za par abonente. — V nedeljo popoldne izven abonementa, za lože par, se vrši javna produkcija dramatične šole ter se uprizori Anzengruberjeva ljudska igra "Četita božja zapoved" vseskoz le z gojenci in gojenkami šole, ki jo je vodil gosp. režiser H. Nučič. — Zvečer se uprizori prvič v sezoni Etbina Kristana najdovršenejša drama "Samosvoj" z g. Verovškom in gosp. Nučičem v glavnih ulogah. Ta drama je dosegla koncem minule sezone, ko se je mogla igrati le enkrat, najlepši uspeh. Predstava se vrši za nepar-abonente — Dramsko osebje je pripravilo za uprizoritev H. Lavedanovo komedijo "Sire", K. Schönherrovo komedijo "Zemlja", G. Giose dramo "Tristi amori" in J. Nestrojevo burko "Talisman". Te igre se uprizore še tekom septembra zapored, tako, da bo noviteta sledila noviteti ter se s tem dvigne zanimanje za dramsko umetnost. Opera pripravlja Verdijevega "Rigoletta", opereta pa Straussovega "Cigana barona" in Gilbertovo "Suzano".

Nove knjige. V založbi Kleinmayer & Bamberg v Ljubljani izide v prihodnjih dneh zbirka novel slovenskega novelista Milana Puglja (Roman Romanov) pod naslovom: "Maliljudje".

V isti založbi izide tudi zbirka nove A. Novačana.

Šahovski turnir. Kakor smo že poročali se vrši letos v Karlovih Varah na Češkem madnarodni turnir, ki se ga udeležuje med drugimi svetovnimi igralci tudi naš rojak g. dr. Vidmar. Dosedaj se je igralo 16 serij in je današnji položaj takle: Teichmann 11 1/2, (1), Schlechter, Rotlevy 11 1/2, Alechin, Marshall 9 1/2, Rubinstein 9 (1), Cohn, Löwenfisch, dr. Perlis, Spielmann, Stüchting, dr. Vidmar 8 1/2, Düras, Leonhard, Nemčovič 8, Burn 7 (1), Chajes, Kostič, dr. Tartakover 7, Dus-Čhotimirsky 6 1/2 (1), Salve 6 1/2, Alapin, Fahrni 5 1/2 (1), Jaffe, Johner 5 1/2, Rabinovič 4 1/2.

Gostovanje Carusa na Dunaju Slavni italijanski tenorist Caruso nastopi na dunajski dvorni operi dne 20., 23. in 25. septembra, in sicer v "Bajazzo", "Rigoletto" in "Carmen". Cene prostorov za te tri predstave so se zvišale za štirikratno navadno vstopnino, vendar je večina sedežev že sedaj prodanih.

Slovenci darujte za "Sokolski dom" v Borovljah.

nje pri raznih paviljonih itd., kakor tudi vsem onim, ki so pripomogli na kakoršnikoli način do tako lepega in gromnega uspeha, ter slav. občinstvu za mnogobrojni obisk.

Narodna čitalnica v Kamniku priredi v nedeljo, dne 24. septembra zabavni večer, spojen z gledališko predstavo. Uprizori se Schnitzlerjevo trijejanško „Ljubimkanje“ s sodelovanjem ljubljanskih diletantov. Opozarjamo občinstvo na to prireditev!

Zazidava „Mirja“. Obširni svet nemškega viteškega reda na Mirju, kjer imajo sedaj Krakovčani in Trnovčani svoje njive v najemu, kjer pridelujejo zelenjavo in razne poljske pridelke, namerava imenovani red vsled zahteve nadvojvode Evgena zazidati. Zgraditi se ima namreč v bližini nove obrtne šole dvoje ali trije poslopji in sicer bo od teh eno služilo za starine, bo torej nekak muzej tega viteškega reda. Izkopine na tem svetu so namreč vse, kar jih dr. W. Smid ondi spravi na dan, last tega reda, ker je tudi svet negov. Da se bo ondi še marsikaj zanimivega iz rimske dobe

našlo, je samoposebi umljivo. Za shrambo teh stvari se pa potrebuje poslopje.

Razstreljevanje skalovja v vodni strugi. Na Fužinah so pričeli razstreljevati skalovje v strugi Ljubljane. To je nekak preludij k osušenju in poglobljenju glavnega Ljubljaničnega kanala. Ker bo do zime Gruberjev kanal poglobljen, se bodo spomladi vsa daljna dela koncentrirala v glavni strugi.

Elektro-radlograf Ideal. Danes se vrši priljubljeni večer smeha s samim izbranim vspremem, iz katerega omenimo velekomične slike: Oskar obupan; Toni ženitovanjski posredovalec; Moric cigan in Moric noče na sprehod (igra Prince.) V soboto sijajna drama iz umetniškega življenja „Model“, ki se bo igrala samo pri večernih predstavah in ni za šolsko mladino.

Izgubljen predvčerajšnjem popolne okoli pol 4. ure na Sv. Petra cesti, približno pred hotelom Lloyd neki gospod 20 kronski bankovec. Pošten najditelj naj ga odda proti nagradi v uredništvu „Jutra“.

larju Bilovu: Ako se zaplete Nemčija v vojno s katerokoli državo, ta vojna ne bi imela samo političnih, ampak tudi dalekosežnih socialnih posledic, ki bi se mogle označiti kot propast srednjega stanu. Kongres je sprejel ostro resolucijo proti nemški politiki in maročanskem vprašanju, ker je postopanje nemške vlade preveč samozavestno, česar si druge države ne bodo pustile kar tako mirno dopasti.

Italijanska pravna fakulteta.

Trident, 14. septembra. Tu se je vršil velik shod italijanskega dijaštva, na katerem je bila sprejeta resolucija, da morajo italijanski državnozborni poslanci poseči za skrajnimi sredstvi, da vlada ustanovi v Trstu italijansko pravno fakulteto. Dijaštvo bo takoj začetkom zimskega semestra začelo z odločno akcijo, da doseže svoj cilj.

Nemiri na Kitajskem.

London, 14. septembra. Nemiri na Kitajskem zavzemajo že popolnoma revolucionarni značaj. Uporniki zahtevajo da se proglase posamezne province za neodvisne z najširšo avtonomijo; zahtevajo tudi odstop, sedanjega cesarja. Med vladnimi četami in uporniki je prišlo že do krvavih spopadov.

Izbruh Etna.

Rim, 14. septembra. Etna bljuje še vedno in vedno v večji meri. V vsi okolici so razširjeni in tako veliki množini žvepleni plini, da pogine v njih vsako živo bitje. Lava se vali iz vseh žrel v dolino in je širokost ognjene reke dosegla že 800 metrov. Mnogo vasi, vinogradov in polja je uničenega. Ljudje beže iz ogroženih krajev. Beda med prebivalstvom je nepopisna. Vlada je poslala prebivalstvu v pomoč velike oddelke vojaštva, ki pomagajo beguncem pri praznjenju ogroženih vasi.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik
Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Mali oglasi.

Beseda 5 vrn. — Za one, ki iščejo službe 4 vrn. — Najmanjši znesek 50 vrn. — Pisnim vprašanjem je priložiti znamko 20 vrn. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakmah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Dijak ali dijakinja se sprejme na hrano in stanovanje pod jako ugodnimi pogoji. Poselna, zračna soba. Ponudbe pod „P. J. 100“ na upravištvu „Jutra“.

Priljubljena hiša in dimnikarska obrt se prodaja. Poizve se pri Fr. Vrhnovcu dimnikarskemu mojstru. 385/3-3

Večjo množino velikih in malih praznih zabojev, ceno prodaja L. Lavš v Trzinu, Gorenjsko. 386/3-3

Sretnega akviziterja sprejme anončna pisarna „Hermes“, Kolodvorska ulica 41. 3-2

Preznamen gostilno na račun, eventualno v najem, tu ali na deželi. Naslov pove „Prva anončna pisarna“. 550 2-2

Sprejmejo se dijaki na hrano in stanovanje na Emonski cesti 10.

Štelaže za trgovino prodaja D. Rovšek, Kolodvorska ulica 35. 553/3-1

Izrjuna ključavničarskega pomočnika sprejme J. Preželj, Novomesto. 389/3-1

Stanovanje z dvema sobama, kuhinjo, shrambo, vratom in drugimi pritliklinami, ter stanovanje z eno sobo in kuhinjo, se odda za november. Poizve se v Rožni dolini št. 155. 390/3-1

Gospodična in učenka

se sprejmeta v trgovini ur in zlatine
Fr. P. Zajec, Stari trg 9.

Dr. E. ŠLAJMER

ne ordinira
od 15. do 23. septembra.

Junijska revolucija v Srbiji l. 1903.

(Spomini aktivnega udeleženca.)

General Atanacković.

General Atanacković je bil moj prijatelj iz mladih let, ker sva bila sošolca v ljudski šoli. Poznal sem ga zato popolnoma dobro, bil je pošteni in značaj od nog do glave, radi tega in svoje velike vojaške izobrazbe je bil v armadi jako priljubljen ter veljal v splošnih vojaških zadevah kot avtoriteta prve vrste. Poznal sem ga tako dobro, da sem bil prepričan, da bo na prvi mah obsodil vsako nepošteno delo, zato sem sklenil, da ga pridobim za našo stvar, a to tudi radi tega, ker sem vedel, kako koristi in kakega upliva bi bila njegova oseba v naši sredini.

Atanacković je bil neizprosni nasprotnik kraljeve ženidbe, vedel sem, da je padel pri kralju Aleksandru v nemilost, ker je javno ožigosal ta nepremišljeni kraljev korak. Belgrajska policija je po višjem naročilu celo šikanirala njegovo soprogo, ko je bil nekoč general odsoten, a kljub vsemu sem pa tudi vedel, da je general Atanacković resen in lojalni človek, bil sem prepričan, da bi ne bilo posebnostno lahko pridobiti tega človeka, da bi se pridružil zarotnikom. Ali jaz se nisem obotavljal, njegovo ime, njegova vpliv me je silil, da ga pridobim za zaroto.

Kot moj prijatelj me je velikokrat obiskal, a jaz sem podvojil svoje obiske v njegovi hiši, skoro vsak dan sva bila skupaj. Kadar sva se sešla, sva govorila o takratnem neznosnem položaju, o raznih nerazumljivih in nevarnih delih kralja Aleksandra in kraljice Drage in o operetnem režimu, ki sta ga uvedla v našo zemljo.

Razume se, da je general Atanacković kot pošten in objektivni mož odločno obsojal vse to, kakor so obsojali takratni režim vsi pošteni ljudi v Srbiji.

Ko me je nekega dne obiskal Atanacković v mojem vinogradu, nisem se mogel več vzdržati in sem mu rekel:

„Prijatelj, ti si danes penzioniran, ker si kot pošteni in odkritosrčni prijatelj kralja in dinastije obsodil to usodepolno poroko. Ti si kralju rekel v obraz, da je Draga Mašin nedostojna in nevrredna srbske krone, kar je on seveda povedal svoji kraljici in tako si padel v nemilost. Ti, general Atanacković, eden najodločnejših srbskih oficirjev, prijatelj dinastije Obrenovičev — postani njen sovražnik.

Ta dinastija ti ne pusti niti tvoje rodbine v miru, ko si bil v Krajini, udrla je policija v tvojo hišo ter šikanirala tvojo obitelj. In te sramote ne trpiš samo ti, to sramoto prenaša in trpi vse, kar je ostalo še poštenega v naši zemlji. To kar delata kralj Aleksander in kraljica Draga s svojimi slepimi pristaši, ni samo njih sramota, to je sramota vseh nas, sramota naše domovine. In ako se ne sramujemo pred svetom, moramo se sramovati pred spomini svojih prednikov, svoje zgodovine. Čuj prijatelj, ti kot Srb in pošteni, reci ali moreš gledati še ravnodušno na vsa ta nasilja, nesreče in grozote? Temu zlu se mora enkrat za vselej narediti konec!“

General Atanacković je pazljivo poslušal te moje besede, ki so mi prihajale iz dna duše in srca, ter mi je odgovoril:

Prijatelj, kaj govoriš? Ali ne vidiš, da naš zadovoljni srbski narod odobrava to početje? Ta neznačni del, ki se popolnoma upravičeno revoltira zdi se mi kot miši, ki so se posve, tovale, kako bi obesile mački okolvratu zvonček, pa ostalo je samo pri posvetovanju, ker se ni našlo miši, ki bi imela pogum, da priveže mački ta zvonček.“

Ta generalova opomba mi je jako dobro došla in jaz sem brž pristavil:

„Varaš se prijatelj, našla se je miši, ki bo mački privezala zvonček. Glej, to je, kar sem ti hotel že zdavnaj povedati, sam ne vem zakaj in kako sem odlašal toliko časa, ker skoro slednji dan govori o teh stvareh. Da, prijatelj čuj: trideset najinteligentnejših mladih srbskih oficirjev se je našlo, ki so pripravljene, da na vsak način, magari tudi za ceno svojega življenja, naredijo konec ti operetni predstavi, ki jo uprizarjata kralj Aleksander in kraljica Draga v naši nesrečni domovini v veselje in zasmeh vsega kulturnega sveta. A število teh junakov se od dne do dne množi; veruj mi, da so vsi pripravljene žrtvovati vse in izvršiti svoj načrt, ker vodi jih ljubezen do domovine in hrepenenje izbrisati ta madež raz srbski narod!“

V tem trenutku so se nama približale moja in generalova soproga, ki sta se doslej izprehajali po vinogradu, ter tako prekinili najin razgovor, ko je postal ravno najintereasantnejši.

desetih iz Pariza. Ker je imel pa vlak veliko zamudo, je dospel kurir šele danes ob šesti uri popoldne semkaj. Napotil se je takoj h Cambonu ter mu izročil francosko noto. Cambon je začel isto takoj študirati in mogoče jo izroči že tekom jutrišnjega dneva nemški vladi.

Jena, 14. septembra. Na kongresu nemške državne socialne demokracije je govoril Bebel obširno o maroškem vprašanju, obsojal je ostro postopanje nemške vlade ter rekel, da bo nemška socialna demokracija v slučaju vojne med Francijo in Nemčijo proklamirala generalni štrajk. Bebel se je skliceval na svoje besede, ki jih je nekoč rekel bivšemu nemškemu državnemu kance-

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Vlada kupčuje s Poljaki.

Dunaj, 14. septembra. V poljskih parlamentarnih krogih se zagotavlja, da je vlada pripravljena ugoditi poljskim zahtevam glede vodnih cest v polnem obsegu, da jih na ta način pridobi na svojo stran. Vlada je baje že predelala zakonski načrt o vodnih cestah iz leta 1901, ta novi načrt predloži v eni prvih sej državnega zbora.

Sekcijski šef Kanëra.

Dunaj, 14. septembra. Sekcijski šef v naučnem ministrstvu Kanëra, ki je bil svoječasno v Bienerthovem uradniškem kabinetu vodja naučnega ministrstva, se iz svojega dopusta ne vrne več na svoje mesto, temveč stoji v pokoj. S tem odpade tudi kombinacija, da bi v eventualnem Gautschevem uradniškem ministrstvu Kanëra prevzel kar resortni portfelj, kakor se je prvotno domnevalo.

Maroško vprašanje.

Berlin, 14. septembra. Posebni kurir francoske vlade, ki naj bi izročil odgovor francoske vlade na nemško noto v zadevi maroškega vprašanja francoskemu poslaniku Cambonu v Berlinu, je odpotoval včeraj zvečer ob

Le tedaj ::::

doseže kakovost fine zrnate kave svojo popolno veljavo, če voli cenjena gospodinja kot kavni pridatek najzaneslivejšo vrsto!

Najbolje storite,

če uporabljate izdelek, ki se je izkazal že desetletja kot najboljši, „pravega“ Francka: iz tovarne Zagreb, vendar pa izrečno le onega s kavnim mlinčkom kot tovarniško znamko.

Park-hotel „TIVOLI“

odda več

mesečnih sob.

Klavir

se poučuje

Sodna ulica št. 5, III., desno.

Mirna stranka

brez otrok išče stanovanja z 1 sobo ter drugimi pritliklinami za mesec oktober če mogoče v bližini juž. kol. Natančneje pri g. Šnidariču v Slomškovi ulici št. 17.

Dr. Evgen Galatia

odpotoval.

FR. KS. KASPER

Ljubljana, Vegova ul., v bližini realke.

Zaloga raznega pohištva

hišnih oprav za spalne in jedilne sobe, vseh vrst tapeciranega pohištva, naslanjačev, otomanov, kakor tudi pisarniških oprav, dalje različnih platnenih in lesenih rolo, žaluzij in železnih valčnih zastorov. — Velika množina izgotovljenih oprav za spalne in jedilne sobe vedno v zalogi.

Priznalna pisma, ceniki in vzorci na poljubno razpolago.

Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda.

Šolske knjige

za vse šole

v najnovejših odobrenih izdajah ter vse šolske potrebščine v najboljši kakovosti priporočajo po zmerni ceni

L. Schwentner

v Ljubljani

Prešernova ulica št. 3.
Poslopje Mestne hranilnice.

TEODOR KORN

poprej HENRIK KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljalec strelovodov ter in :: stalater vodovodov ::

LJUBLJANA

Poljanska cesta št. 8.

Priporočajo se p. n. občinstvu za izvrševanje vsakršnih kleparskih del ter pokrivanje streh z angleškimi, francoskimi in tuzemskimi škrljem, z

asbest-cementnim škrljem (Eternit) patent Hattschek, z izbočeno in ploščnato opeko, lesno-cementno in strešno opeko.

Vsa stavbinska in galanterijska, kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.

Poprave točno in ceno.

Proračuni brezplačno in poštne prosto.

Najboljše odgovori „Slovenca“ vsak naš prijatelj, ako se naroči na „Jutro“, ali pa najde novega naročnika!

Najcenejše in najboljše

se nakupi vse

šolske in tudi pisarniške potrebščine

v trgovini papirja

IV. BONAČ, LJUBLJANA

Šelenburgova ulica, nasproti glavne pošte.

Solidna postrežba. — Blago najboljše vrste v največji izbi.

Turdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 5-9

priporočajo

svojo velikansko zalogo izgotovljenih oblek vsake vrste za gospode, dečke in otroke.

Najnovejše v konfekciji za dame in deklice.

Solidna in točna postrežba. — Najnižje cene.

Kavarna Leon

Ljubljana, Stari trg.

Cenjenim p. n. gostom in slav. občinstvu iz Ljubljane in dežele naznanjam, da sem svojo kavarno popolnoma na novo preuredil in opremil. Točna postrežba. Karambolstom na Kranjskem sem na razpolago vsak čas na karambol-match.

Odprto celo noč.

Z velespoštovanjem
F. L. Pogačnik.

Na drobno! Na debelo!

Vse vrste šolskih knjig,

vse šolske potrebščine ter vse šolske zvezke in preparacije po najnižjih cenah brez konkurence priporoča

FR. IGLIČ

v Ljubljani, na Mestnem trgu šte. 11—12.

Trgovec ali obrtnik

mora, ako hoče napredovati, opozarjati občinstvo na svojo trgovino. Reklama je duša vsakega podjetja in vsak trgovec ali obrtnik,

ki noče biti skrit

samo v svoji ulici, ampak hoče dobiti odjemalce iz vseh delov mesta in tudi z dežele,

bo inseriral v „Jutru“

ki se čita in je priljubljeno povsod po Slovenskem.

Vse

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah, v veliki množini vedno v zalogi v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

Ljubljana, Kongresni trg št. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastonj.

Deklica

Naročajte in kupujte „JUTRO!“
Izvod samo po 6 vinarjev.

se sprejme na stanovanje in hrano.
Naslov pove upravnistvo „Jutra“.

Ravnokar došlo sveže jesensko blago.

Najmoderneje fino izvršene obleke, raglane, površnike in pelerine za gospode, dečke in otroke, kakor tudi

:: konfekcija za dame in deklice. ::

Prodajam najmoderneje klobuke od veleznanih tvrdk
Hüttl, Pichler in Bossi po K 2'90.

Brez konkurence. — Priznana nizke cene.

:: Angleško skladišče oblek ::

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Rezervni zaklad nad pol milijona kron	Kmetska posojilnica ljubljanske okolice	Stanje hranilnih vlog dvajset milijonov kron
registrovana zadruga z omejeno savezno		
v lastnem zadržnem domu v LJUBLJANI Dunajska cesta šte. 18		
Telefon šte. 185 interurban.	obrestuje hranilne vloge po čistih	
	4 1/2 %	
	brez odbitka rentnega davka	
	Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.	
Posojuje na zemljišča po 5% brez amortizacije ali na amortizacije po dogovoru.		
Eskomptuje trgovske menice.		Eskomptuje trgovske menice.
Ustanovljena leta 1882.		Ustanovljena leta 1882.
Denarni promet v letu 1910 K 100,000,000.—		Upravno premoženje v letu 1910 K 20,500,000.—

Pril. avstrijski poštni hranilni list št. 238, 406, pri opraki poštni hranilni list št. 19, 884.

CYCLES
KINTA
K.C.L.

Priznana močna, lahko tekoča solidna in neprekosljiva so KINTA kolesa. Najobširnejše jamstvo. Ilustrovani ceniki brezplačno.

K. Camernik
LJUBLJANA, Dunajska c. 9.
Special. trgovina s kolesi in posam. deli.
Izposojevanje koles.

Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

priporoča svojo bogato zalogo najnovejših tiskovin za šole, krajne šolske svete, županstva in druge urade. — Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko in litografsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje točno, okusno in po solidnih cenah. — Tiskanje šolskih knjig in časopisov

Lastno založništvo. Muzikalije. **Najmodernejšje črke. Litografija.**

Telefonska šte. 118. Poštna hranilnica šte. 76,307.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad: K 610,000.

K 5,000,000. **Stritarjeva ulica šte. 2.**

Podružnice v Spjletu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjizice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.